

Fark Yaratmak İçin Üretmek

Pek çok kişi köpek üretimine ilk başladığı yıllarda bir yetiştirici olarak dünyalarını şekillendiren temel varsayımları asla sorgulamaksızın kendilerine öğretilenlerin sınırları içinde düşünüp hareket eder. Teknoloji her yetiştiricinin kullanabildiği bir araca dönüştüğü için değerlerimizde her hangi bir sapma ya da kayma yaşayıp yaşamadığımızı görmek için ara ara durup düşünmemiz büyük önem taşımaktadır. Damızlık erkek ya da dişi köpek seçerken bu hiç bir yetiştiricinin ırk standardından sapmaması gereken ve bunun önemini görmezden gelmeye cesaret edemeyeceğimiz bir alandır.

Her yetiştirici bilir ki endişe duyulacak sanıldığından daha fazla problem mevcuttur. Başarının anahtarı önemli olanlarının üzerinde yoğunlaşmaktan geçer. Çoğunlukla daha az önem arz eden problemlerin üzerinde daha fazla zaman harcanır. Pratikte hiç bir yetiştirici tüm problemlere odaklanamaz. Bu, bazı seçimlerin yapılması anlamına gelmektedir. Bu noktada en büyük ikilemlerin başında yetiştiricinin ırklarında var olan problemlerden bi haber olması gelir. Bunu yakinen takip eden ikincisi ise kendi köpeklerinin şecerelerinde ne tip problemlerin var olduğunu bilmemektir. Hangi problemin daha önemli gözüktüğü bir yana bir yetiştiricinin ne kadar gelişme kaydedeceği onun öğrenme becerileriyle doğru orantılıdır.

Bunlardan üçü ön plana çıkar. Elimine edilmesi ya da geliştirilmesi gereken özellikleri etkileyen kalıtım özelliklerini ve şecerelerinde var olan güçlü ve zayıf yanları bilmeyerek ırk standarını hafife alırlar. Bu açıdan başarıyı başarısızlıktan ayıran bir kaç faktör mevcuttur. Bazı yetiştiriler köpeklerinin atalarını diğer yetiştiricilere göre daha iyi biliyor olabilir. Genel olarak bu, her batıma en fazla etkiyi yapacak olanlar olduğundan ilk üç nesli içerir. Diğerleri, yetiştirme programlarında sadece şampiyonları araştırıp kullanmayı seçer. Bunun nedeni fark edilmeleri daha kolaydır ve herkes bir şampiyonun varlığını onaylar. Sınırlı tecrübeye sahip yetiştiriler sadece ve sadece köpeklerin sağlık sertifikalarının üzerinde yoğunlaşır. Bu, taşıyıcı köpekleri nasıl kontrol edebileceklerini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Bir de sadece bir tane şampiyon köpek üretmenin onları başarılı kıldığını

<https://breedingbetterdogs.com/article/breeding-difference>

inananlar vardır. Üretim yöntemleri ve genetik söz konusu olduğundan bunların çoğu tek başına bir şeyin göstergesi değildir. Örneğin, hatalarla dolu olan bir batımda tek bir güzel yavru başarı değildir. Daha da kötüsü, yavrular o kadar düşük kalitededir ki hemen hepsi üretilmeme karşılığında pet kalite olarak satılmak zorunda kalınır.

Bir yetiştiricinin fark yaratabileceğini bilebilmesi daha önce ürettikleri batımlardaki kaliteye bakmakla başlar. Bu da sağlık, konformasyon (fiziksel yapı) ve karakteri içeren temel elementler demektir. Kalite ve fiziksel sağlamlık, gelişmenin kanıtlanmış değerleridir ve fark yaratan faktörler olarak görülmelidir. Bu nedenle herkes eşit değildir. Bazı yetiştiriciler diğerlerine nazaran daha yüksek kaliteli köpeklerle yola çıkarlar. Bazıları en iyi yavruyu nasıl seçeceğini daha iyi bilir. Bazıları her farklı erkek ve dişi için hangi yetiştirme yönteminin daha uygun olduğunu farkındadır. Bazılarının ırk bilgisi ve sosyal becerileri daha yüksektir. Tüm bu faktörler önemli olmakla beraber bir yetiştirici köpeklerinin şecerelerinde gizli olan güçlü ve eksik yanları bilmediği sürece yapacak fazla birşey yoktur. Pratikte, her köpeğin geliştirilmesi gereken bazı özellikleri vardır. Bu, daha iyi bireyler için bile geçerlidir. Kendinize şu soruyu sorun: yetiştirdiğiniz köpeklerde sabitlemek ya da düzeltmek istediğiniz o tek özellik nedir? Irk standardını, hata ve diskalifiye nedenlerini bilmek tek başına yeterli değildir. Daha iyi bir iş çıkarmak için bireyler her özellik için kalıtsal etmenleri bilmek zorundadır. Etmenler yetiştiriciye bir özelliğin nasıl genetik olarak aktarılacağını söyler. Ancak yanlış gidebilecek herşey bir yana, en büyük problemlerden biri sorunun çekinik bir genden mi yoksa o köpeğin üretimde kullanım şekline mi kaynaklandığını bilmemektir.

Irktaki Problemler	Zayıf yanları - Erkek köpeğin seceresi: Ch. YYYYYYY	Zayıf yanları - Dişi köpeğin seceresi: XXXXXXXXXX
Zayıf sırt çığısı	Sırt Çizgisi	Sırt Çizgisi
Topuklar birbirine yakın	Göz pigmentasyonu	Adımların öne ve arkaya açılımı
Eksik arka bacak acıları	Kuyruk sokumu uzunluğu	Eksik önazi dişleri
Kısa üst kol	Kısa üst kol	
Sağlık Problemleri	Güçlü yanları	Güçlü yanları
Kalça dışplazısı	Denge, adımların öne ve arkaya açılımı	Kafa oranları
Mide dönmesi	Doğru ayak yapısı	Göz ve kürk pigmentasyonu
	Mukemmel kafa	Doğru kuyruk tutusu
	Doğru kuyruk tutusu	Doğru vucut oranları
	Doğru pigmentasyon	
	Tam dis dizilimi	

Ne yazık ki bir ırkta ortaya çıkan problemlerin sıklığını güvenilir bir şekilde tahmin etmenin henüz bir yolu yok. Bu da her yetiştiriciyi üzerlerinde kafa patlatacakları kendi problem listesini çıkarmaya zorluyor. Etkili olan yöntemlerden biri için sunu yapın: bir kağıdı iki çizgiyle üç sütuna ayırarak ilk sütunun başına "İrkiındaki Problemler" yazın. Bu sütuna ırkınızda sık rastlanan ve endişe kaynağı olan en büyük problemleri listeleyin. Bu, boyut, kısa üst kol, küçük gözler, karakter ya da belirli bir hastalık ya da hastalıklar olabilir. Örneğin, Dalmaçyalılar ve Alman Cocan Köpeklerinde renk, karakter, sırt çizgisi, üst kol ve bazı hastalıklar olabilir. Diğer ırklarda bu, vücut oranları, ifade, çekingен karakter, zayıf bacak acıları vs olabilir. Bu liste uzun olabilsе de her ırk için diğerlerinden çok daha önemli dört problem öne çıkacaktır. Bunlar listenin en üstünde olmalıdır.

Diğer sütunların başına "erkek ve dişi köpeğin zayıf yanları" başlığını atın. Her ismin altında geliştirilmesi gereken ve ırk standardına göre gerekli özellikleri yazın. Listelerin altında yine ırk standardına göre "güçlü yanlarını" listeleyeceğiniz ikinci bir liste ekleyin. İki sütun tamamlanınca iki köpek içinde problemler ve öncelikler kendini belli edecektir. Bu üç sütun üzerinde çalışacağınız ve endişe edeceğiniz yol haritanızdır. Bu listeler ayrıca üretimde kullanılacak her köpeğin şecerelerine bakarak toplamamız gereken bilgileri de ortaya çıkaracaktır.

Kağıt üzerinde problemlerin tanımlanması, en önemli şeyleri göz önünde tutarak üretim programında nelere odaklanacağınız konusunda sizlere yardımcı olur. Bu liste ayrıca mevcut olan problemlerin hangileri olduğuna ve hangilerine öncelik tanınması gerektiği konusunda hatırlatıcı görevi göreacaktır. Bu listenin yapılma uygulaması dişi ve erkek köpeklerin son seçilme kararı verilmeden önce yapılmalıdır. Bu çalışma üretimde kullanılacak köpeklerin hangi spesifik artı ve eksilere sahip olduklarını netleştirmek açısından büyük önem taşımaktadır. Bu ayrıca iki köpek arasındaki farkları tanımlamak açısından da işe yarayacaktır.

Eğer üretimde kullanılacak köpeklerin artı ve eksileri birbirlerini dengelemiyorsa, bu çiftleştirmeyi gerçekleştirmeni bir anlamı yoktur. Eğer gerçek sorunlar yapı, karakter ve kalıtsal hastalıklar ise kürk yapısı ve rengini geliştirmeyi amaçlamak manasiz olacaktır. Yukarda kullanılan örnekte hem dişinin hem de erkeğin zayıf sırt çizgisine sahip olduğunu fark etmissinizdir. İkisinin de batım kardeşleri ya da atalarında doğru sırt çizgisine sahip yakın akrabaları olmadığı sürece bu çiftleştirmeyi haklı göstermenin bir yolu yoktur. Muhtemelen bu çiftleşme sadece yavrularda o zayıf sırt çizgisini daha belirgin kılacak genleri konsantre hale getirmeye hizmet edecektir.

Diğer bir yaygın hata ise sadece tek bir özelliğin üzerinde durmaktır. Köpeğin bütünü (konformasyon, sağlık ve karakter) göz önüne almayan yetiştiriciler ürettikleri yavruların zaman içinde ortalamanın altında bir kaliteye doğru yön değiştirdiğini göreceklendir. Zamanla yavruları ırk içinde var olan pek çok varyasyona sahip olacaktır.

Son olarak, bir yetiştiricinin ne kadar büyük bir fark yaratacağı bu prensipleri nasıl uygulayacağını anlamasıyla doğru orantılıdır.

Referanslar

Battaglia, C. L. – “ Punnett Squares”, Canine Chronicle, Vol. 27, No 8.

Pg. 188-120, 2003

Battaglia, C. L. – Breeding Better Dogs, BEI Publications, Fifth

Edition, Atlanta, GA 1986

Bell, Jerold S. "Choosing Wisely", AKC Gazette, August 2000, Vol. 117,

Number 8, p-51.

Bell, Jerold, S. "Developing Healthy Breeding Programs", Canine Health

Conformance, AKC Canine Health Foundation, Oct. 15-17,1999. St. Louis

MO.

<https://breedingbetterdogs.com/article/breeding-difference>

Foley, C.W; Lasley, J.F. and Osweiler, G.D., "Abnormalities of Companion animals: Analysis of Heritability", Iowa University Press, Ames, Iowa, 1979

Hutt, Fred, Genetics for Dog Breeders, WH. Freeman Co., San Francisco, CA, 1979

Willis, Malcolm, Genetics of the Dog, Howell Book House, New York, New York, 1989

Willis, Malcomb, "Breeding Dogs" Canine Health Conference, AKC Canine health Conference, Oct. 15-17, 1999. St. Louis, MO.

Willis, Malcomb, "The Road Ahead", AKC Gazette, August 2000, Vol. 117, number 8, p-47.

Yazar Hakkında

Carmen L Battaglia, Florida Devlet Üniversitesi Ph.D. ve master sahibidir. AKC hakemi, araştırmacı ve yazar olarak daha iyi köpek üretimi konusunda lider konumundadır. Bu konuda pek çok makale ve birkaç kitap yazmıştır. Dr. Battaglia ayrıca popüler bir TV and radyo talk show konuşmacısıdır. Köpek üretimi, damızlık ve yavru köpek seçimi üzerine seminarleri, ırk kulüpleri tarafından ülke çapında takdirle takip edilmektedir.

Ceviri Ilker Unlu

<https://breedingbetterdogs.com/article/breeding-difference>